

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (3)

Datum
2024-03-01

Diarienummer
2558-2024

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Skolor mot brott

Er beteckning: U2024/00726

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västerbotten tillstyrker generellt att skolor får ett brottsförebyggande ansvar, men länsstyrelsen delar inte betänkandets uppfattning att varje skolenhet och förskolenhet ska själva ta fram en lägesbild utan föreslår i stället att skolornas brottsförebyggande arbete ska samordnas i kommunernas brottsförebyggande arbete. En ändrad lagstiftning och regeländringar bör i stället inriktas till att skolor ska medverka till kommunens arbete.

Vidare anser länsstyrelsen att Skolverket och Brottsförebyggande rådet inte bör ha ett tillsynsansvar för den nya lagstiftningen utan att Skolinspektionen är bättre lämpade att granska hur skolor sköter sina uppgifter.

10.2.3 Insatser behöver vara tidiga, träffsäkra och samordnade

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att inte ålägga fler uppgifter till lärare utan delar betänkandets bedömning av behovet att stärka upp skolan med fler funktioner, som skolsocionomer och socialpedagoger.

10.4. Skolan behöver samverka med andra i det brottsförebyggande arbetet

På grund av att det inrättas råd på lokalnivå med anledning av uppdraget Barn och unga i organiserad brottslighet (bob-råd) avstår betänkandet från att föreslå detta. Detta anser länsstyrelsen är problematiskt. De lokala bob-råden utgör enbart en ledningsstruktur, och det kommer vara frivilligt för kommuner att delta i de lokala bob-råd som polisen samordnar. Det är dessutom

fritt för fristående skolor att avstå från medverkan i ett lokalt bob-råd fastän kommunen väljer att ingå i ett lokalt bob-råd.

Västerbottens län har varje lokalpolisområde allt från 3–6 kommuner i sitt lokalpolisområde. Det innebär ett stort antal skolor och stora geografiska ytor som varje potentiellt lokalt bob-råd kommer innefatta. Utredningen beskriver risken att skolorna inte kommer ha möjlighet att påkalla samverkan i bob-rådet. Den riskbeskrivningen delar länsstyrelsen. Dessutom hanterar bob-råden en särskild brottsproblematik, organiserad brottslighet och nätverkskriminalitet. Det finns ofta behov av att ha individsamverkan kring andra brottsproblem, som sexualbrott, våld och hot mellan elever, stölder och rån som är vanliga i skolan men som inte behöver ha någon koppling till organiserad brottslighet eller nätverkskriminalitet, och därmed faller utanför bob-rådets ansvar.

16.3 Skolan ska bedriva ett kunskapsbaserat brottsförebyggande ansvar

Att skolor och friskolor får ett brottsförebyggande ansvar anser Länsstyrelsen är positivt generellt, särskilt också som fristående skolenheter då också får ett brottsförebyggande ansvar. Däremot anser länsstyrelsen att skolor i stället bör få en skyldighet att medverka i kommunernas lägesbilder och övergripande brottsförebyggande arbete i enlighet med lagen Kommuners brottsförebyggande ansvar (2023:196).

Enligt förslaget ska varje förskole- och skolenhet ta fram en lägesbild över brottsproblemen på enhet. Betänkandets förslag ligger i stort sett i linje med lagen om kommuners brottsförebyggande ansvar (2023:196). Det ställs dock ett högre krav på förskolor och skolor som ska ta fram dessa årligen och inte vartannat år som är gällande för kommunerna. Detta borde harmoniseras.

16.3.6 Skolorna ska stödjas och lägesbilderna ska följas upp nationellt

Utredningen fastställer att skolor behöver ett kvalificerat stöd i det brottsförebyggande arbetet. Länsstyrelsen har idag ett tvåårigt uppdrag Ju2023/00475 att ge kommunerna ett praktisknära och operativt stöd till kommunerna för införandet av Kommuner mot brott. Länsstyrelsen har den kompetens som krävs och redan ett

upparbetat arbetssätt som enkelt kan anpassas även till skolor, särskilt när det gäller de delar som berör kriminogena riskfaktorer, brottsförebyggande arbete i allmänhet samt samverkanskompetens. Länsstyrelsen Västerbotten ser gärna att länsstyrelserna får utökad uppdrag tillsammans med Brå gällande praktiktäna stöd till skolor, såväl som att det praktiktäna stödet till kommuner förlängs. Uppdraget behöver även finansieras.

Betänkandet lämnar också förslag på att Skolverket samordnar arbetet med en utformning av en insatsgrupp som ska hantera särskilt brottsutsatta skolor. Förslaget liknar mycket det arbetssätt som Center mot våldsbejakande extremism har och som är välfungerande för våldsbejakande extremism och mot skolattacker. Däremot anser Länsstyrelsen att den modellen inte är tillämpbar på det generellt brottsförebyggande arbetet i skolan eftersom det sker så mycket brott i landets alla 7700 skolenheter så det behöver hanteras som en del i det dagliga arbetet. Det borde inte bara vara särskilt brottsutsatta skolor som får stöd eftersom betänkandet fastställer att skolan är en brottsutsatt plats och för flera brottstyper den vanligaste platsen att bli utsatt för dessa brott, som lindrig och grov misshandel bland annat. Detta är inte sällanhändelser på några få skolor.

Länsstyrelsens bedömning är att stödet som skolor behöver inte är i form av en tillfällig insatsgrupp utan av ett systematiskt långsiktigt stöd som pågår under längre tid. Länsstyrelsen anser att genom ett likande uppdrag som Länsstyrelsen fått enligt Ju2023/00475 skulle ett närmare och mer långsikt stöd till alla landets skolor kunna utformas.

Betänkandet föreslår även att Brottsförebyggande rådet ska samla in och analysera de lägesbilder som skolorna tar fram. Det anser länsstyrelsen inte är ändamålsenligt och i det förslag som länsstyrelsen lämnar – att skolans brottsförebyggande arbete ska samordnas av kommunens blir uppföljningen därav också del av den uppföljning Brottsförebyggande rådet gör av Kommunernas brottsförebyggande ansvar (2023:196).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Kerstin Rörsch som föredragande.